

YABANEL

AYLIK KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ

.....
Sana selâm olsun
Hürriyetlerin meçhul olduğu dünya,
canım Türkiye,
Memleketimiz!"

Enver Gökçe

.....
Ich grüße dich
die Welt, auf der die Freiheiten noch
Geheimnisse sind.
Mein Leben Türkei,
meine Heimat."

SAYI 1, MART 1981

BU SAYIDA

■Yabanel Yayın Hayatına Başlıyor...	1
■Köroğlu/ M.Demir...	3
■Şiir/ Zamani-Seyfili...	5
■Gelenek ve Görenekler/ M.Karaca...	6
■Oğluma Hikayeler/ Y.Güney...	8
■Fıkralarla 12 Mart...	10
■Şiir/ N.Behram...	12
■Haklarımız/ M.Yılmaz...	13
■Şiir/ A.Arif...	14
■Haberler...	15
■Okurlardan-Okurlara...	17

ONUR
TOPLUMSAL TARİH VE KÜLTÜR
VAKFI

YABANEL

Aylık kültür ve sanat dergisi

Sorumlusu

: MUSTAFA DEMİR

Abone ve yazışma

Fraunhoferstr. 26

Adresi

: 1000 Berlin 10

Berlin-West.

Abone şartları

: Yıllık 33 DM.

Altı aylık 16 DM.

Yabanel

Yayın Hayatına Başlıyor

ONUR
TOPLUMSAL TARİH VE KÜLTÜR
VAKFI

Bu ay tüm dostlarımızı ve arkadaşlarımızı yürekten selamlıyarak yayın hayatımıza başlıyoruz.

Bilindiği gibi Alman işverenlerinin ucuz iş gücü istekleri, ülkemizde iş bulmamızın zorluğu ve daha birçok neden bizleri yabanelde yaşamak zorunda bıraktı. Vatandan büyük umutlarla ayrıldık. Avrupa'ya gelip, para biriktirecek ve "yuvalarımıza" geri dönecektik. Oysa durum öyle mi?

Alman araştırmacılar yabancı işçilerin büyük çoğunluğunun "şimdilik" ülkelere dönmek istemediklerini yazıyor. Bu istemeyişin ne kadar sürebileceğini ise kimse kestiremiyor.

Yeni bir ülkede; Almanya'da ya da başka bir Avrupa ülkesinde çalışarak pek çok sorunumuzu çözümliyebileceğimizi umuyorduk. Oysa yaşam bize, bir kez daha, insan sömürsünün hüküm sürdüğü her yerde haksızlığın, yolsuzluğun ve baskının var olacağı gerçeğini ispatlamış bulunuyor. Şimdi bir de yabanelde yaşamının beraberinde getirdiği yeni dertler eklendi dertlerimize. Belki karnımız doyuyor ama daha da problemliyiz dersek yalan olmayacak.

Kısacası, Türkiye'den gelmi-siz, oranın kültürünü almışız ve taşıyoruz. Fakat oradaki gelişmelerden uzağız. Türkiye halkıyla birlikte kültürel gelişimimizi

sağlıyamıyoruz. Burada ise içinde yaşadığımız toplumun dilini iyice bilmeyişimiz ve daha pek çok neden onunla kültürel kaynaşmamızı imkânsız denecek kadar zorlaştırıyor. Doğrusu ara-fatta kalmışız.

Ülkemizde en küçük bir şehrin 4-5 gazetesi, Türkiye çapında yayın yapan pek çok yayın organı, radyosu, televizyonu, tiyatrosu, birçok sineması, kültür merkezleri, halk evleri, dernekleri, kütüphanesi, kahvehaneleri v.s. varken, yabanelde neyimiz var ?

Örneğin yüzbinin üzerinde Türkiyelinin yaşadığı Berlin'de, Münih'te, Köln'de, Stuttgart'ta ve Frankfurt'ta anadilimizde basın ve yayın yok denecek kadar az değil mi ?

Bizim dövizlerimizi nasıl alacakları üzerine durmadan araştırmalar yapan, planlar hazırlayan Türkiye Devleti'nin ise kendi açısından da olsa bizlerle ilgili bir kültür politikası yoktur. Alman devleti ise son zamanlarda yabancılarla ilgili bir "integrasyon" politikası geliştiriyor. Onlar, bir yandan ikinci ve üçüncü kuşakları Alman toplumuyla kaynaştırmaya uğraşırken, diğer yandan "Bu kuşaklar kendi kültürlerini unutmamalıdır." diyorlar. Bu durumda onlara soruyoruz. Birincisi; bizi hangi kültürle kaynaştırmak istiyorsunuz? İkincisi; biz hangi kendi kültürümüzü korumalıyız?

Biz bu iki soruya verilebilecek cevapları arayacağız. Tarihimizde olsun, günümüzde olsun, iyi olan ne varsa, halka hizmet etmiş, eden ya da edecek olan ne varsa, onları okuyucularımızla beraber arayacağız. Buldukları -

mızı yayınlayacağız ve yaygın - laştıracacağız.

İçinde bulunduğumuz şartlar bizlere ; bizlerin içinde, bizlerle birlikte yaşayan sanatçıların, yazarların, çizerlerin, ozanların eserlerine büyük önem verme görevini yüklemektedir. Yabanel, onların eserlerini yayınlayacak, onlarla el ele verecek, aralarındaki bağlantıları güçlendirmeye uğraşacak.

Hukuk sayfamızda, bir yandan işçi arkadaşlara hakları konusunda bilgi verirken, diğer yandan onların sorularına yanıtla - maya çalışacağız.

Ülkemizden, özellikle kültürel yaşamdan haberler ileteceğiz.

Biz bu işe başladık. Dostlarımızın ve okuyucularımızın sı - cak ilgisi ve samimi desteği yatacağı Yabanel'i.

Saygılar sunarız.

YABANEL

KÖROĞLU

M. DEMİR

Mert dayanır nâmert kaçır
Meydan gümbür gümbürleñir
Şahlar şahı divan açır
Divan gümbür gümbürleñir

Yiğit kendini övende
Oklar menzili dövende
Kılıç kalkana değende
Kalkan gümbür gümbürleñir

Ok atılır kalasından
hak saklasın belâsından
Köroğlu'nun nârasından
Dağlar gümbür gümbürleñir

Yurdumuzda tarihçiler hep Osmanlı paşalarının, vezirlerinin, hükümdarlarının başarılarını yazmışlardır. Onlar her olayda bir övünülecek yan bularak, yılların barbarlığını, sömürü ve zulmünü günümüze kadar övegelmıştır.

Halkımız ise kendi değerlerini efsaneleştirerek, kulaktan kulağa, dilden dile yayarak günümüze dek yaşatmıştır.

Sırtını dağlara vererek Osmanlı beylerine baş kaldırmış, zaman zaman onlara kan kusturmuş, yok-sulları onlara karşı korumuş olan halk kahramanı ve halk ozanını KÖROĞLU efsanesi bunun en iyi örneklerinden biridir.

Köroğlu üzerine araştırma yapan uzmanlar, çeşitli sonuçlar çıkarmışlardır. O ; kimisine göre Yenigözü ordusunda bir şair, kimisine göre bir Celâli Reisi, kimisine göre ise Bolu yörelerinde yaşamış bir halk kahramanı ve halk ozanıdır.

Bu sonuçlar içinde en yaygın olanı, Köroğlu'nun Bolu yöresinde yaşamış, seyis Yusuf'un oğlu Ruşen Ali olduğu kanısındır.

Bolu Beyi Hasan Paşa, seyisi Yusuf'dan iki cins at seçmesini ister. Seyis Yusuf ise büyüdüklerinde çok iyi birer at olacaklarına inandığı iki cılız tayı getirir Hasan Paşa'nın önüne. Paşa tayları beğenmez ve seyis Yusuf'un gözlerine mil çektirir.

Seyis Yusuf iki tayı ve oğlu Ruşen Ali'yi yanına alarak Çamlıbel'e yerleşir. Bir süre sonra seyis Yusuf oğluna intikamını mutlaka almasını vasiyet ederek ölür. Bundan böyle Ruşen Ali'ye görün oğlu anlamında Köroğlu derler.

Köroğlu büyür, tığ gibi bir delikanlı olur. Babasının tarif ettiği gibi, tayları karanlık bir ahırda besler. Taylar bir süre sonra kanatlanır, eşsiz birer küheylân olurlar.

Göğüs gerek, arka verecek dağlara
Hizmet edek bahçelere bağlara
Şöhret salmak için nice illere
Burda sana devlet gerek sur gerek

Artık zalimlere baş kaldırmanın zamanı gelmiştir. Köroğlu, kendi gibi beylere karşı gelen yiğitlerle birleşerek örgütlenir. Çamlıbel'e büyük bir kale

yaparlar. Nigâr'la evlenir. Ay-
vaz, Demircioğlu, Mahbube Bacı,
Gürcü Mehmet bildiğimiz can yol-
daşlarıdır. Ve haykırır Köroğlu:

Köroğlu'yum kayaları yararım,
Halkın kılıcıyım hakkı ararım
Şahtan patişahtan hesap sorarım
Uykudan uyanan katılır bana

Çağırı ve eylemleri artık
beyleri, paşaları tir tir tit-
retmeye, yoksul halkı ise sevin-
dirmeye başlamıştır. Onun artık
yüzlerce yiğitten oluşan bir or-
dusu vardır. Sık sık beylerin ko-
nakları basılmakta, yoksullara
yiyecek, giyecek vs. dağıtılmak-
tadır.

Su uyur, düşman uyumaz der -
ler. Hasan Paşa, Kel Hamza isimli
bir yoksulu ajan olarak Çamlı-
bel'e gönderir. Tüm yoldaşlarının
itirazlarına karşın Köroğlu, Kel
Hamza'yı insani duygularla örgü-
te alır. Çok geçmeden Kel Hamza
Köroğlu'nun canı kadar sevdiği
doru atı alarak kaçır. Bu duruma
yoldaşları çok kızar ve Köroğlu
ile selamı sabahı keserler. O
artık yalnız kalmıştır ve ses-
lenir dağlara..

Köroğlu'yum tepelerden bakarım,
Gözlerimden kanlı yaşlar dökerim,
Bunca yıldır hasretini çekerim,
Arkam sensin, Kal'em sensin dağlar hey...

Sonra sürer atını Bolu Beyi'-
nin üzerine. Bu esnada Hasan Pa-
şa'nın kızı ile Kel Hamza'nın
düğünü vardır. Köroğlu sırtında
sazı, bir misafir olarak girer
konağa. Onu Hasan Paşa'ya götü-
rürler. Kır at kimseyi yanına
yaklaştırmamaktadır. Köroğlu, eğer
kendi kıratın yanında saz çalar-
sa onun sakinleşeceğini söyler.
Hemen kendisini ahıra götürür -
ler. Köroğlu:

Canım kırat, gözüm kırat
Kaçıp çekilip gidelim,
Her yanında çifte kanat
Uçup çekilip gidelim.

Budur kıratın durağı,
Bilmez yakını ırağı,
Ab-ı kevserdir sulağı
İçip çekilip gidelim.

Köroğlu söyler ezeli
Bağlar döküyor gazeli
Silistre'den güzeli
Alıp çekilip gidelim.

Sonra döner Hasan Paşa'ya :

Laf eyleme deli paşa
Ağır ağır ellerim var
Bir temaşa eder isen
Kılıç çalan kollarım var

O Çamlıbel'den gelmişim
Anadan ben mert doğmuşum
Köroğlu'yum at binmişim
Böyle yüz bin işlerim var

Der ve çeker Köroğlu kılıcı-
nı. İlk yere düşen Kel Hamza
olur. Büyük zorluklarla alır ba-
basının intikamını Bolu Bey'in-
den. Döner Çamlıbel'e. Bir de ne
görsün. Bir yoldaşı, bir yaban -
cının getirdiği delikli demirle
kendi kendini vurmıştır.

Tüfek icad oldu
Mertlik bozuldu

diyen Köroğlu ayrılır can yol-
daşlarından. Sır olur. Olur ama
günümüze dek yaşar gönüllerde ve
yüreklere.

Bundan sonrası pek bilinmez .
Fakat 16. yüzyılda yaşamış bu
halk kahramanını, yaşadığı top -
raklardan binlerce kilometre u -
zakta ve atom reaktörlerinin tüm
insanlığı tehdit ettiği bir çağa
da yaşasak ta tanıyoruz ve onu
yaşatıyoruz.

Köroğlu'nun şiirlerinde yi -
gitlik, dostluk, aşk ve doğa sev-
gisi coşkun bir seslenişle işle-
nir.

Köroğlu efsanesi , onun kişi-
liğinde Türkiye halkının ; iyi-
likseverlik, misafirperverlik ,
inançlılık, adaletlilik, zavallı-
lara dokunmama, haksızlığa karşı
çıkma gibi değer ve özlemlerinin
yaşatılmasından başka bir şey
değildir.

Kavga ve özgürlüğün sembolü
olarak dünün ve bugünün Köroğul-
ları bin yaşasın.

Göç

Zindancıbaşı

Fikir kavgasında suçlu görülmüş,
Vurma o mahkuma zindancı başı!
O senden akıllı sanma delirmiş,
Vurma o mahkuma zindancı başı!

Eline bir kitap almak suç mudur ?
Özgürlük türküsü çalmak suç mudur ?
Dostuna bir selam salmak suç mudur ?
Vurma o mahkuma zindancı başı!

Şöyle bir düşün ki inceden ince
Ne kadar mahkumsa insandır önce
Hangi kanunda var böyle işkence
Vurma o mahkuma zindancı başı!

Ne yapmış, ne etmiş, ne soruyorsun
İşte bir mahkumdur bak görüyorsun.
Kimden emir aldın ne vuruyorsun
Vurma o mahkuma zindancı başı!

Der ZAMANI insan zalim olamaz.
Bu insanlık dışı zulüm olamaz.
Yaşamak hakkı var ölüm olamaz.
Vurma o mahkuma zindancı başı!

ZAMANI

Asırlarca sürüp giden
İşçi köylü yoksul göçü
Ta Asya'dan Avrupa'ya
Sürüp giden yoksul göçü

Yılmak yıpranmak bilmiyor
Tatil bayramda gülmüyor
Ağa da hakkın vermiyor
İşçi köylü yoksul göçü

Köyden kente barınmıyor
Emek verdikse görünmüyor
Bize imkan verilmiyor
İşçi köylü yoksul göçü

Göçmeniz hem göçebeyiz
İnsanlığa sorun neyiz
Seyfili der bir köleyiz
Sürüp giden yoksul göçü
Bu göç senin benim göçüm

Göç...Göç...Göç...Orta
Asya'da başlayıp, Anadolu'da
bitmeyen göç. Köyden başla-
yıp kentte bitmeyen göç.
Asya'dan Avrupa'ya sirayet
eden göç... Babayı, anayı, o-
ğulu, kadını, kocayı birbiri-
ne hasret koyan göç... Bu
göç turistik amaçlarla mo-
dern otomobillerin arkasından
kamp arabalarıyla seyahat
edilen göç değil, açlık ve
sefalet zincirini kırmaya çalı-
şanların, ezilenlerin göçü..
Bu göç senin benim göçüm.

SEYFİLİ

Gelenek ve Görenekler / M.KARACA

Bu yazımızda, Antalya ve çevresinde, günlük sosyal yaşantının bir parçası olan düğünler üzerine, kısa bir araştırma sunacağız.

Tüm Anadolu'da olduğu gibi bu bölgede de pederşahi (soyda temel olarak babayı alan, baba otoritesinin hakim olduğu büyük aile biçimi) bir aile sistemi mevcuttur. Ancak bu il merkezinde nispeten değişikliğe uğramıştır. Kırsal kesimde ailenin reisi olan baba, evlatlarının evlendi - rilmesinde söz sahibi ve karar verici durumundadır.

Diğer birçok dünya ülkesinde olduğu gibi ülkemizde ve yöremizde de evlilik ekonomik ilişkilerin bir ürünüdür. Bu olay, ülkemizde düğün adını alan ve günlerce süren büyük bir törenle başlar. Bu törenler ki, birleşen çiftlere senelerce biriktirdiklerini harcatmakla kalmayıp, birkaç yılda zor ödeyebilecekleri borçlanmalara sokan eğlencelerdir. Aynı zamanda kişinin ekonomik gücünü ortaya seren bir "prestij" olayıdır. Bunları yapamayanlar ise ölümü bile göze alarak kız kaçırma eylemine girişirler.

Evlenme çağına gelen oğlu için anne ve baba önce çevrede kız aramaya karar verirler. Akrabalarından fikir aldıktan sonra genç kızı olan eve "kız görmeye" gidilir. Bir çok kıza bakıldıktan sonra bir tanesi için karar kılınır. Artık kız isteme işlemine başlanacaktır.

Yakın akrabalarından yaşlılar ve baba, kızı baba ve annesinden isterler. Bu isteme genellikle Perşembe ya da Cuma günleri ya-

pılır. Kız ailesinden istendikten sonra söz almak için bir gün kararlaştırılır. Bu aradaki zaman içinde kız evi, damat ve onun ailesi üzerine araştırma yaparak evet veya hayır cevabını hazırlarlar. Evet cevabının verilmesi üzerine her iki tarafın akraba ve dostları toplanarak söz kesimi veya şerbet içme diye adlandırılan tören yapılır.

Söz kesimi töreninin sonunda, nişan merasimi yapılır. Bu aileler arasında sade bir tören olabileceği gibi büyük bir nişan merasimi de yapılabilir.

Büyük bir evde sadece kadınlar toplanır. Nişan yapılan genç kız yüksekçe bir yere oturtulur. Bu arada maniler, türküler söylenir. Delbek, ut, zil vs. çalınır ve oyunlar oynanır. Oyunlar genel olarak hareketli ve tek olarak oynanan halk oyunlarıdır. Eğlencenin sonuna doğru nişan merasimi yapılır. Türkü ve manilerin eşliğinde kaynana nişan yüzüğünü ve kendi hediyesini takar. Arkasından bütün oğlan evi takılarını takarlar. Sıra kız evine gelmiştir. Onlar da takılarını takınca artık kızın oynaması gerekmektedir. Nişan merasiminin sona ermesi ile artık kıza gelin diye hitab edilir.

Duvak takın başına
Getirin binek taşına
Gelin babası ile
Kardeşi yanı başı

Antalya ve çevresinde düğün kız evinin büyük bir masrafa girmesi olarak kabul edilir. Çünkü kız evi bütün çehizi yapmakla yükümlüdür. Buna karşılık erkek evi, sadece gelinlik kıyafeti ile pek az bir eşya hazırlamak duru-

mundadır.

Düğün genel olarak bir hafta kadar sürer. Kız evinin hazırlamış olduğu çehiz erkek evinin göndermiş olduğu vasıtalarla gelin evine götürülür. Bu da başlı başına bir törendir. Çok sayıda vasıta ve damadın arkadaşları kız evine gelirler. Önce bu taşıyıcılara mendil veya kumaş hediye edilir. Sonra kız çehizi arabalara yüklenir. Davul, zurna eşliğinde ayna ve aynalı dolap olmak üzere yüklenmiş arabalar, peşe peşe yola çıkarlar. Caddelerden, yollardan böylece geçilerek gelin evine gelinir. O gün kızın çehizi eve yerleştirilir. Bu tören genellikle Pazartesi ya da Salı günleri yapılır.

Çarşamba günü her iki tarafın akrabalarından kadınlar ve kızın arkadaşları hamama giderler. Buna "gelin hamamı" denir. Hamamda yıkanılırken renk renk gelin mumları yakılır. Törenle gelin hamamdan çıkarılır. Lu, lu, lu çekerek, pullu yazmalar örtülmüş gelin hamamın içinde ve dışında dolaştırılır.

Aynı günün akşamı, kız evinde kına gecesi yapılır. Bu gecede ut, delbek, zil çalınarak, manilerle türküler söylenir. Eğlence esnasında kına hazırlanır ve yaşlı bir ebe tarafından kızın kınası yakılır. Yüksek bir yere oturtulan gelin etrafında toplanan genç kızlar örneğin şu manileri söylerler.

Altın tas içinde kınan kesilsin
Görümcüler etrafına dizilsin
Gelinim kınan kutlu olsun
Bundan dirliğin tatlı olsun

Kızım bu bahçeler senin mi
İçen gezen yarin mi
Yarın ayrılık günü mü
Kızım kınan bol olsun

Dağdan keserler ısılığı
Hani bu kızın yastığı
Gelinim kınan kutlu olsun
Bundan dirliğin bol olsun

Dağdan keserler gürgeni
Hani bu kızın yorganı
Gelinim kınan kutlu olsun
Bundan dirliğin bol olsun

Hani bu kızın anası
Önünde mumlar yanası
Gel gelinin kaynanası
Gelinim kınan kutlu olsun

Kına gecesinin ertesi günü yapılan bir törendir. Genel olarak Perşembe veya Pazar akşamına tesadüf ettirilir. Bu törende düğünü idare eden kimse sıra ile misafirleri oyuna kaldırır. Gelin her arkadaşıyla ayrı ayrı oynar, maniler söyler.

Ak yemiş kara yemiş
Dalları yere değmiş
Güvey namaz kılarken
Gelin tavuğu yemiş

Asri pencere
Düdüklü tencere
Dumansız baca
Yalnız koca

Bu arada düğün evine damat gelir. Salondan gelini alır. İçeriye avuç dolusu para, leblebi vs. atılır.

Bu yazımızla Türkiye'de geride bıraktığımız geleneklerimizden bir kısmını iyi ve kötü yanları ile dile getirmeye çalıştık.

Gelecek sayılarımızda başka yörelerimizin gelenek ve göreneklerimizden bilgiler aktarmaya çalışacağız.

oğluma hikayeler

YILMAZ GÜNEY yazdı, HASLET resimledi

KAVGAYI GÖZE ALMADAN BARIŞ OLMAZ

Çocuk babasına dedi ki:

«Baba» dedi, «bir çocuk var bizim sınıfta, yüzü çilli... iki de bir kafama vuruyor.»

«Niye vuruyor?»

«Bilmiyorum ki.

Benim hemen arkamda oturuyor. Babası komsermiş, polis. Ders sırasında bile saçımı çekiyor...»

Annesi dedi ki:

«Ne biçim çocukmuş o öyle?!.. Sizin öğretmeniniz yok mu? görmüyor mu o çocuğu... görmüyorsa senin dilin yok mu? Şikayet et... söyle sana vurduğunu.

Öğretmenim, de... bu çocuğa terbiyesini ver, bana vuruyor, de.»

Çocuk sıkın, kararsız duruyordu. Bir annesine, bir babasına bakıyordu.

Babası dedi ki:

«Öğretmene şikayet etme oğlum. O senin arkadaşın. Bu tip şikayetler seni, hep başkalarına güvenmeye, sığınmaya götürür.

İkincisi, seni, arkadaşlarını gammazlayan çocuk durumuna sokar ki, çok kötü... Adın gammaza çıkar sonra.»

«İyi iyi» dedi annesi...

«Çocuğu dövsünler, o da

sussun, öyle mi?»

Bir süre düşündükten sonra baba dedi ki:

«Bak oğlum. Yarın o arkadaşınla güzelce konuş. Ona de ki, bak arkadaş de, biz sınıf arkadaşınız, aramızda hiç kötü şey yok de, yaptığın doğru değil, de... Bir daha kafama

vurma, de. O seni dinlemez, kafana yeniden vurursa, yine sinirlenme, sakın ol. Yeniden anlat, bana vurma, de. Yine dinlemezse seni, bir dersten önce, daha öğretmen sınıfa girmeden, ortaya çık. Yüksek sesle de ki, arkadaşlar beni dinleyin! Parmağınla arkadaşını göstererek, de ki, bu arkadaş, de, hiçbir nedeni yokken kafama vuruyor, de. Ona kafama vurmamasını söyledim, dinlemedi, de, yeniden vurdu bana, de. De ki arkadaşlarına, arkadaşlar, de, ona sizler de söyleyin, kafama vurmayın. Bir daha kafama vurursa,

bana vurursa onu döveceğini söyle. Gerçekten de sana yeniden vurursa, bu sefer sen de ona vur. Hem öyle bir iki tane de değil ha, pes dedirtene kadar vur. Sakın bir tane vurup geri çekilme. Çünkü kavgada bir yumruk sadece başlangıçtır. O da sana vurabilir. Korkma, yılma. Üstüne üstüne git... geri çekilme. Kavgayı göze alamayan hiçbir konuda başarılı olamaz oğlum. Kavgayı göze almadan barış da olmaz.»

Cocuk dikkatle babasını izliyordu. Anlatılanları kavramaya çalışıyordu.

«Ne demek istediğimi anladın mı?» dedi babası.

«Anladım» dedi çocuk, «ya dövemezsem o çocuğu?»

«Dövemezsen bile, bundan böyle şunu düşünecek o. Diyecek ki, ben buna vurursam, o da bana vurur. En azından karşılık vereceğini bilir, buna göre hesap yapar. Değil mi?»

Cocuğun aklına vatmıştı babasının sözleri. Gülümsedi.

Babası ona dedi ki:

«Bak oğlum, o çocuğu dövebilirsin, mümkündür. Fakat,

bunun üzerine, diğer çocuklar senden ürkebilir, çekinebilirler. Sakın bu durumdan yararlanmaya kalkıp, arkadaşların üzerinde baskı kurmaya çalışma. Sakın bir zorba olmayasın. Haksızlık etmeyesin kimseye. Başkalarına haksızlık edenler olursa, haksıza karşı haksızlığa uğrayanın yanında yeralmalısın. Bir haksızlığı görür de, o haksızlığa karşı olmazsan, sen de o haksızlığa ortak olmuş olursun.

Cocuk babasının söylediklerini kavramaya çalışıyordu.

FJKRALARLA

12 MART

KOMÜNİST İMAM

Bir imam camide vaaz verirken :

-Herkesin bir evi olmalıdır, der.

Namazda bulunanlardan bir tüccar, duyduğunu doğru polise götürür. Yakapaca polise çekilen imam :

- Aman efendim ben nasıl komünist olurum. Kendimi bileli bir vakit namazımı geçir-medim.

Polis şefi ters ters bakarak :

- O bizi ilgilendirmez, tanrıyla aranızdaki bir iştir. Ama niçin imansız insan olmaz. Herkesin bir imanı olmalıdır demiyorsun da herkesin bir evi olmalıdır diyor-sun ? diye çıkışır.

İmam rahatlar :

-A evladım herkes kendinde olmayanı ister. Günlerdir kiralık ev ararım. Başımı sokacak bir yer bulamadım. Ben ondan neyim yoksa onu isterim. Çok şükür imanım tam. Bu da tanrıyla aramızda bir iş, siz niye karışıyor-sunuz ki? deyince şef bir süre yanıt bulama-manın burgunluğunda sıkıldıktan sonra :

- Ben karışmıyorum hocam, ben karışmı-yorum. 12 Mart karışıyor, der.

12 MART NEDİR ?

Öğretmenin çocuğuna sormuşlar :

- 12 Mart nedir ?

O düşünmeden :

- Babamın kitaplarını bahçeye gömdüğü gündür, demiş.

KÜRTÇE GRAMER

Doğulu bir vatandaş ,komünizm propaganda-sı ve Kürtçülükten yargılanıyordu. Üzerinde bir dilbilgisi de çıkmıştı. Yargıç öfkeyle :

-Kürtçe diye bir dil var mı ki grameri olsun be cahil , diye çıkıştı.

Vatandaş yarı Türkçesiyle :

-Hakim beg siz Kürtçe bilir misiniz?

-Neyini bilecekmışim, hepsi topusu on-beş kelimelik bir karga dili.

Vatandaş önündeki parmaklıkları sıktı :

- O zaman bir karganın bile bildiği on-beş sözcüklük bir dili öğrenemeyecek kadar akılsız mısınız ? diye safça sordu...

VATANI BÖLMekten

Diyarbakır'ın tanınmış bir terzi ustası vardı. Bu yakınlarda öldü. Toprağı bol olsun.

Bizim usta, devrin Sıkıyönetim Savcısınca içeri atılır. Günler sonra yargıç önüne çıkar. İddia makamı belli suçlamasını yönel-tir. "Vatanın bütünlüğünü bölmek ve komü-nizm propagandasından" diye...

Niyazi ustayı mahkeme kurulu tanınamakta-dır. Niyazi Usta eski toplumculardandır. Yıl-lar önce işçi sınıfının biliminin çizdiği doğruyu kavramış bir yiğittir. Diplomasız ama kitapsız bilenlerdendir...

Savcıyı saf bir görünümle dinler, dinler, dinler. Sonunda doğruya özgü şivesiyle :

- Lo savcı beg, ben vatani nasıl bölmüş-em? Sizin bu dediğiniz vatan hıyardır, ben ortadan ikiye bölem?... deyip keser.

NIYE DOĞURDUN ?

12 Mart zedelerden Ali Vardal'ın anası dul bir işçidir. Binbir güçlkle oğlunu ziyarete gelir. O gün Selimiye zindanlarının nöbetçi subayı albay :

-Demek bir de bunu ziyarete geliyorsun. Böyle bir oğlan doğuracağına, duvarın arkasına dolanıp bir taş doğursan daha iyi değil miydi? der.

Ali'nin anası bir süre durumu kavrayamaz. Sonra toparlanır. O bilinen işçi bilgiçliğiyle alaylı :

- Ah evladım. Herkez önceden ne doğuracağını kestiremez ki.

Albay ısrarla :

- Kestirir, kestirir, diye diretir.

Ana bir aşağı bir yukarı bakar :

- Hey bre oğlum, eğer analar ne doğuracağını kestirse, senin anan senin gibisini doğurur muydu hiç? der.

BU BİR FIKRADIR, GÜLEBİLİRSİNİZ

12 Mart'ın yine yerden alıp göğe savurduğu günlerden biriydi. Merkeze bir haber ulaşır :

- 44 kişi yakaladık geliyoruz.

Merkez:

- Tamam anlaşıldı. Kırkdört misafirimizi bekliyoruz, der.

Kırkdört anarşist beklerken, arabadar inenler tam kırk kez sayıldığı halde, 42 kişi çıktı, iki kişi eksikti.

Merkez :

- Hani iki kişi? deyip diretince...

İlk bilgiyi veren polisler :

- Bir dakika efendim, deyip dışarı fırlarlar. Olayın geçtiği yere yıldırım hızıyla yetişirler. Sokaktan geçen bir köfteciyle, bir boyacıyı rastgele tutukladıkları gibi Merkeze yetiştirirler. Tamam. Sayı 44'ü bulmuştur.

HANGİ NİSAN, HANGİ NİSAN ?

Almanya'da çalışan bir işçimiz, 12 Mart'ta yıllık iznine Türkiye'ye gider. Eski alıştığı gibi gümrükten geçmek ister. Ama olmadık güçlüklerle karşılaşır. Pantolonun arka cebi ve gömüğünün koltuğuna kadar ararlar. En sonunda :

- Sen 12 Mart'a karşı mısın? diye de bir soru sorarlar.

İşçi hiçbir şeyden habersiz:

- Hangi Mart, bizim köyün Martı mı, sizin Mart'ınız mı? diye sorar.

Böylece "Eski hesaba göre mi, yeni hesaba göre mi" demek ister.

Bunu duyan Sıkıyönetimciler, alır işçiyi içeri. Yen mi yemen mi? "Sen bizim Mart'a nasıl laf atarsın lan" der, vururlar. Paçayı gümrükten güç kurtaran işçi canını Almanya'ya gerisin geri güç atar. Orada, memlekette ne var ne yok 12 Mart'tan ne haber diye sorarlara :

-Yaa maymun gözünü açtı. Hangi Nisan hangi Nisan, diye ünler... Mart'ı ağzına bile almaz.

TERBİYELİ VATANDAŞ

Diyarbakır sıkıyönetimde gereği gibi ifadesi alınan bir vatandaşa :

- Sen terbiyeli bir vatandaşa benziyorsun. Haydi git bir daha böyle yanlış iş yapma. Bunu biz terbiye olasına diye iyiliğiniz için yaptık, derler.

Vatandaş kendisine akıl verene şöyle bir bakar :

- Sağolasınız begim. Allah sizden razı olsun. Siz bize bu iyiliği sanki şimdi mi yapıyorsunuz?Yüz yıllardır iyilik yapıp terbiye ediyorsunuz, deyip yürür.

Hasan Kıfayet'in "12 Mark Fıkraları" adlı kitabından derlenmiştir.

NİHAT BEHRAM

Nihat Behram 70'li yılların yetiştirdiği genç ve yürekli sanatçılarımızdan biridir. Yazdığı şiir ve yazılar takibe uğramakta, aylarca cezaevinde yatmış sanatçının yeni cezalar peşini bırakmamaktadır. Tüm ilerici sanatçılarımız gibi bu sanatçıyı da baskı ve cezalar yıldırıamamakta, kitapları arka arkasına yayınlanmakta, eserleri daha geniş kitlelere malolmaktadır. Bundan böyle dergimiz Nihat Behram'ın şiir ve yazılarına sık sık yer verecektir.

Yazarın şimdiye kadar yayınlanan kitapları şunlardır: Hayatımız Üstüne Şiirler, Fırtınayla Borayla Denenmiş Arkadaşlıklar, Dövüşe Dövüşe Yürünecek, Hayatı Tutuşturan Acılar (şiir kitapları). Göğsü Kınalı Serçe ve Kuyruğu Zilli Tilki (çocuk kitapları). Darağacında Üç Fidan, Ser Verip Sır Vermeyen Bir Yiğit (belgesel anlatı). Sol Kendini Anlatıyor (röportaj). Hayatın Aynası ve Bir Devrim Silahı Olarak Kültür (Deneme).

YÜREĞİNİ İSYANKÂR DEĞİL,

İSYANI YÜREĞİNİ KILMALISIN

Kapısını ürkek ürkek çalma öfkenin
Anlık çöşkularla avunma sakın
Unutma, korku düşmanın en sinsi gölgesidir
Kıstırır bir kuytuya sevinci, usul usul dindirir...
Derin kökler bırakmalı içinde nefret
Kanatları bir şahin kadar çevik
Gözleri bir kartal gibi tetikte durmalıdır...
Yüreğini isyankar değil, isyanı yüreğin kılmalısın...
Uyarmalı seni acılar, sürgen dokular gibi
Göge ve toprağa alışkın bakışların olmalı
Durma, koyulaştır halkın bağırışlarını
Yüreğini isyankar değil, isyanı yüreğin kılmalısın...

İŞKENCEDE ÖLEN YOLDAŞ İÇİN

Senin alnındaki yaralar
Halkın yaralarıdır;
Seni kırbaqlayan el
halkı da kırbaqladı...

Boynuna vurulan zincir
halkı boğmak istiyor;
beynini sarsan elektirik
halkı da örseledi...

Toroslar ah toroslar.
Hozat, Silvan, Tunceli...
Açlık, esaret, keder...

Kavga sizin içindir;
elinde katillerin
yoldaş, sizin için can verdi...

Kimbilir ne kadar vahşice sana
vurdular, dağladılar;
direnen bakışların
nasıl zalimce katledildi...

Alnındaki yaradan
boşaldı belki bütün kanın
Fakat nehirlerin akıyor,
dağların rüzgârlıdır,
bak :: yine çarpıyor kalbin
ortasında kavganın...

İşten Çıkarılmalar, İş Mahkemeleri, Tazminat Alma Hakkı ve İşsizlik Parası:

Yabanelde bulunuşumuz, bizi bulunduğumuz ülkelerin kural,kaide, yönetmenlik ve yasalarını bilme yükümlülüğünden muaf tutmuyor.Haklarımız ve görevlerimiz yine bu yasalara göre belirleniyor.Birçoğumuz bu kuralları, çeşitli nedenlerden dolayı bilmediğimiz için birtakım haklarımızı kaybediyoruz.

Dergimizin bu köşeciğinde,dilimizin döndüğü, aklımızın erdiği, bir "kültür ve sanat dergisinde" mümkün olduğu oranda, bazı hukuki bilgileri okuyucularımıza sunmaya çalışacağız. Okuyucularımızın yönelteceği soruları yanıtlamaya gayret edeceğiz.

Bu yazımızda kısaca, işten çıkartılmalar, iş mahkemeleri, tazminat alma hakkı ve işsizlik parası üzerinde duracağız. Bize yönelteceğiniz sorularla örnekler üzerinde teker teker durarak gelecek sayılarımızda bu ve benzeri konuları daha etraflı ele alabiliriz.

İşten çıkartma işlemlerine iş mahkemeleri bakmaktadır. Çıkışın verildiği tarihten itibaren en geç üç hafta içinde, iş mahkemesine baş vurmayan kişi, bu yasal hakkını kaybetmiş olur.

Mahkemeye intikal ettirilmiş

bir iş davasının kazanılıp veya kaybedilmesi tarafların iş kanununa uyup uymadıklarına,iş aktının tek yanlı bozulup bozulmadığına bağlıdır.

Gerekli hallerde mahkeme şahitlerin bilgisine baş vurabilir. Bu durumda şahitlerin ifadeleri önemli rol oynar. Bazı vatandaşlarımız işveren tarafından bazı kişilerin şahit gösterilemeyeceği görüşündedirler ki, bu genellikle doğru değildir.Yani dava firma ile işçi arasında olduğu için usta başı, usta,var diye şefi gibi kişiler de şahit gösterilebilir.

Mahkeme ve avukat masrafları davaya biçilen değer üzerinden hesaplanarak alınır. Davanın değeri çalışılan her yıl için bir aylık brüt ücret tutarı üzerinden hesaplanır. Örneğin;brüt aylık ücret 2000 DM ve bu iş yerinde 3 yıl çalışılmış ise,o zaman para değeri $2000 \times 3 = 6000$ DM demektir.

Birinci mahkemede taraf davayı kazansa da kaybetse de, kendi avukatının parasını kendisinin ödemesi gerekir.Eğer dava taraflardan birisi tarafından sürdürülür, yani birinci mahkemenin kararına itirazda bulunulursa,

ikinci mahkeme başlamış olur. İkinci mahkemede davayı kaybeden taraf her iki tarafın da avukat ücretlerini ödemek zorundadır.

Yine arkadaşlarımız arasında yanlış bilinen yaygın bir konu da "tazminat alma hakkı"dır. Bir işçinin belli bir süre bir firmada çalıştıktan sonra oradan ayrıldığında veya çıkarıldığında illa da tazminat alacaktır diye bir kaide yoktur. Bu ancak, işçinin işveren tarafından çıkışı verilir, bu çıkış mahkemede yasalara aykırı görülür, ve buna rağmen işveren işçiyi yeniden işe almayı kabul etmezse, o zaman işçiye "belli bir miktar para" ödemeye mecburdur. Eğer işveren mahkeme kararı doğrultusunda işçiyi geri işe alırsa o zaman "tazminat" alınmaz. Bu konuda, bazı özel uygulamaların mevcut olduğunu da hatırlatalım.

İşten çıkarılan bir işçi hemen ilgili Arbeitsamt'a gidip, işsizlik parası için kaydolmalıdır. Çünkü işsizlik parası işsiz kalınan günden itibaren ödenir. İşsizlik parasının ne kadar olacağı; işsiz kalmadan veya son çalışılan iş yerindeki en son haftalık kazanca bağlıdır. Bu miktar son üç haftada kazanılanın % 68'i kadar ödenir.

Bu ve benzeri konulardaki sorularınıza gelecek sayılarımızda daha derinlemesine eğileceğiz. Haklarımızı korumanın ve geliştirmenin ancak onları bilme ve uygun yollarla isteme ile "mücadele ile" mümkün olduğuna bir kez daha işaret ederek yazımızı şimdilik noktallıyalım.

Beşikler vermişim Nuh'a
Salıncaklar, hamaklar,
Havva Ana'n dünkü çocuk sayılır
Anadoluyum ben
Tanıyor musun?

Utandırım,
Utandırım fukaralıktan,
Ele, güne karşı çıplak...
Üşür fidelerim,
Harmanım kesat.
Kardeşliğin, çalışmanın,
Beraberliğin,
Atom güllerinin katmer açtığı
Şairlerin, bilginlerin dünyalarından,
Kalmışım bir başıma,
Bir başıma ve uzak.
Biliyor musun?

Binlerce yıl sağılmışım,
Korkunç atlılarıyla parçalamışlar
Nazlı, seher-sabah uykularımı,
Hükümdarlar, saldırganlar, haydutlar,
Haraç salmışlar üstüme.
Ne İskender takmışım,
Ne Sultan Murat.
Göçüp gitmişler, gölgesiz!
Selam etmişim dostuma
Ve dayatmışım...
Görüyor musun?

Nasıl severim bir bilsen,
Köroğlunu,
Karayılanı,
Meçhul askeri...
Sonra Pir Sultanı ve Bedrettini.
Sonra kalem yazmaz,
Bir nice sevda...
Bir bilsen,
Onlar beni nasıl severdi.
Bir bilsen Urfa'da kurşun atanı,
Minareden, barikattan,
Selvi dalından,
Ölüme nasıl gülerdi.
Bilmeni mutlak isterim,
Duyuyor musun?

Öyle yıkma kendini,
Öyle mahzun, öyle garip...
Nerede olursan ol,
İçerde, dışarda, derste, sırada.
Yürü üstüne-üstüne
Tükür yüzüne celladın,
Fırsatçının, fesatçının, hayının...
Dayan kitap ile,
Dayan iş ile,
Umut ile, sevda ile, düş ile,
Dayan rüsva etme beni.

Gör, nasıl yeniden yaratılırım,
Namuslu, genç ellerinle.
Kızlarım,
Oğullarım var gelecekte,
Her biri vaz geçilmez cihan parçası.
Kaç bin yıllık hasretimın goncası,
Gözlerinden,
Gözlerinden öperim.
Bir umudum sende,
Anlıyor musun?

AHMET ARİF

ULUSLARASI BERLİN FİLM FESTİVALI

VE SEYİT HAN

Berlin'de 1981 senesinin so-
ğuk Şubat ayını renklendiren
uluslararası Berlin Film Festi-
vali otuz sene evvel 1951 yılı-
nın Haziran ayında başlar. Savaş
sonrasının her yönden yıkılmış
ve çökmüş şehri Berlin'i, kültür
ve sanat açısından diğer memle-
ketlerle bağdaştırmak ve şehre
film alanındaki eski önemini de
(Alman Film Merkezi) kazandırmak
için Dr. Alfred Bauer 1950 sene-
sinde bir plan hazırlar. Şunu da
söylememiz gerekir ki; ellibeş
sene öncesi Berlin, film alanında
dünyanın sayılı şehirlerindendi.

Dr. Alfred Bauer'ın bu planı
ile 1951 senesinin haziran ayın-
da yapılan, 20 ülkeden 34 film ve
105 dokumenter filmin katıldığı
Uluslararası Berlin Film Festi-
valinde olumlu sonuçlar alınır.
Daha sonraki yıllarda festivale
katılan ülkelerin sayısı artar.

1964 yılı Berlin Film Festi-
valinde ise 54 ülke arasında ya-
rışmaya katılan "SUSUZ YAZ" fil-
mi en büyük ödül olan "altın
ay" yı alır. Filmin baş rolünü
oynayan Ulvi Doğan en iyi erkek
oyuncu seçilir.

Daha sonraki senelerde çoğun-
lukla, yeni ve eski kuşakları in-
celeyen, kadının toplumdaki yeri
ve problemlerini dile getiren
filmlerin festivalde yer aldığı
ve ilgi uyandırdığı izlenir.

Bu yılki festivalde Türkiye'-
den onüç film gösterildi. Bun-
lardan birisi de SEYİT HAN filmi
idi.

Yılmaz Güney'in senaryosunu
yazdığı, yönetmenliğini yaptığı
ve baş rolü oynadığı bu film,
onun üçüncü yönetmenlik deneme-
sidir. "Seyit Han" yapıldığı dö-
nemde sinema eleştirmenleri ta-
rafından, Y. Güney'in ilk yapıt-
larının en iyisi olarak değer-
lendirilmişti. Filmde kadının top-
lumdaki yeri, ezilmişliği ve bas-
kı dile getirilerek, Türkiye si-

nemasında yeni bir çığır açıl-
mıştır. (1968)

Filmin konusu ise kısaca şöyle -
dir. Seyit Han asker arkadaşı -
rından Mürşit'in köyüne gelir ve
onun kız kardeşi Keje'yi sever.
Onu kardeşinden ister. Mürşit:
"Seyit senin düşmanın çoktur. On-
lardan kurtul gel, kardeşim senin
olsun." der.

Seyit Han Keje'den, toprağında ot
bitse de beklিয়েceği vaadini a-
larak düşmanlarından kurtulma
amacıyla gider. Aradan seneler
geçer ve bir gün Seyit'in ölüm
haberi gelir. Keje deliye döner,
kendini kuyuya atar. Kurtarılır.

Davul seslerinin ovaya yayıl-
dığı bir gün pamuk tarlalarından
doğru, Seyit Han çıkar gelir. Öğre-
nir ki; kendi Keje'sinin düğünü
yapılmaktadır. Yıkılır, fakat sö-
zünü tutmayanlardan öcünü alaca-
ğına ve Keje'sini kaçıracığına
and içer.

Keje, Seyit Han'ın yaşadığını
duyunca hemen ona gitmek ister.
Lakin ailesinin namusuna leke
süremez.

Ama güvey; gözü yaşlı, gönlü baş-
kasında gelin istemez. Suçu sev-
mek olan Keje'yi toprağa kurban
eder. Eder ama sevdiğinin eliyle.
Güvey Haydar Bey; Seyit'e bir
teklifte bulunur. Daldaki serçe-
yi alnından vurabilirse Keje'yi
alabileceğini söyler. Seyit ise
serçeyi vurmaya reddeder. Serçe-
nin kendisine bir kötülüğünün
dokunmadığını, namusuna el uzat-
madığını söyler. Bunun üzerine
Haydar Bey, örgü sepetinin üze-
rindeki papatyayı hedef göste-
rir. Seyit bilmez ki sepetin al-
tında sevdiği, gelini gömülü. Bil-
mez ki bu Haydar Bey tarafından
hazırlanmış gaddarca bir oyun-
dur. Papatyayı ortasından vurur.
Serçeyi vurmaya reddeden Seyit,
Keje'sini alnından vurmuştur. Bu
gerçekle yıkılır ve sevdiğini
çiçekler denizi içinde toprağa

verir. Keje'sini daha önce mânen
öldürenleri teker teker vurur
ve son gücü ile mezarların en
güzeline, gelinine dönmeye çalı-
şır.

YİNE ÖDÜL...

Bu yılki Berlin Film Festiva-
linde onüç ayrı ülkeden gelen
sinema eleştirmenleri jürisi,
1981 yılı Dünya Sinema Eleştir-
menleri Birliği ödülünü, dünya
sinemasını onurlandırdığından
dolayı Yılmaz Güney'e verdi.

HALK GECELERİ

Geçtiğimiz ay biri 14.2.1981,
diğeri 21.2.1981 tarihinde olmak
üzere iki ayrı "Halk Gecesi" ya-
pıldı. Her iki gecenin de amacı
"Faşist Cuntayı teşhir ve Türki-
ye halkı ile dayanışma" idi.
Almanya Türkiyeli İşçiler Fede-
rasyonuna bağlı Türkiye İşçileri
Derneğinin yaptığı gecede "ozan-
lar" ağırlıkta iken Halkın Kur-
tuluşu Sempatizanlarının yaptığı
gecede günün koşullarından doğan
piyşes ağırlık kazanıyordu.

UMUT YOLU: EL KAPISI

Kreuzberg Türk Halk Sahnesi
bu yıl perdesini, Türkiyeli iş-
çilerin yoğun olarak yaşadığı,
Batı Berlin'in Kreuzberg semtin-
de, Bathenien Senat Evi'nde. Bil-
gesu Erenus'un yazdığı, Yüksel
Topçugürler'in yönettiği "El Ka-
pısı" adlı oyunla açtı. Kreuzberg
Türk Halk Sahnesi, çoğunluğunu
işçilerin oluşturduğu 20 kişilik
bir kadroya sahip bulunuyor. Para

ve çalışmalar için yeterli bir salonlarının olmayışından şikâyet eden yöneticiler, işçi arkadaşların gösterdikleri ilginin, emeğe değdiğini belirtiyorlar.

Kreuzber Bathanien Sanat Evi'nde onüç gösteri sunan topluluk, işçi göçünü başından ele alıyor. İşçilerin (işsizlerin dersek daha doğru olur) ülkemizdeki zorlukları, umut olarak Almanya'ya koşuşları, düze çıkma hayalleri ve nihayet içinde yaşadığımız şartlar..Kurtulamıyor, Hüseyin'ler, Recep'ler, Emine'ler, Osman'lar.. Almanya'ya göçmekle. Çalınmıyor kurtuluş davulu...

Amatör olmalarına rağmen " El Kapısı" Kreuzberg Türk Halk Sahnesi tarafından başarılı bir şekilde sahneleniyor.

HALKEVİ

İŞÇİ TİYATROSU

Batı Berlin'de faaliyetlerini sürdüren amatör tiyatro topluluklarından biri Halkevi İşçi Tiyatrosu'dur. Aralarında çok az öğrencinin bulunduğu Halkevi İşçi Tiyatrosu Batı Berlin'in mazisi en eski topluluğu. Şimdiye kadar; Pir Sultan, Alpaut Olayı,

Aladağlı Miho oyunlarını sahneye koyan topluluk bu sene Mehmet Türkhan'ın yazdığı, Nihat Boz - kurt'un yönettiği ÖDLEK OSMAN adlı oyunu seyircilerine sunuyor. İlk gösterilerini 20,21,22, 27,28 ve 29 Mart tarihlerinde Kreuzberg Bathanien Sanat Evinde sunacaklarını belirten tiyatro yetkilileri maddi zorluklardan yakındılar. İlk defa bu oyunda Alman Senatosu'nun da maddi desteğini alan topluluğun daha verimli olabilmesinin işçi arkadaşların desteklerini esirgemesine bağlı olduğunu vurguladılar.

BEŞ SANATÇI

YURDA ÇAĞRILDI

Askeri yönetim, yurda çağırarak "Türkiye aleyhine çalışmaları" gerekçesiyle Cem Karaca, Selda, Melike Demirağ, Şanar Yurdatapan ve Sema Poyraz adlı sanatçıları yurda dönerek teslim olmaya çağırdı.

İlk ses Selda'dan çıktı. Sıkıyönetim Komutanlığının yurda çağırdığı, yurtdışında Türkiye aleyhinde çalışmalar yaptığı iddia ettiği sanatçı Nisan 1980 den beri yurtdışına bile çıkmamıştı.

Arkasından Cem Karaca, 12 Eylül'den beri, hiçbir gösteri, yürüyüş, toplantı vs. eylemlerine katılmadığını söyleyerek, yurda dönüp teslim olacağını bildirdi. Melike Demirağ ve Şanar Yurdatapan'ın dönüp teslim olmayacakları söyleniyor.

Askeri Yönetimin bu girişimi amaçlı mıydı? Zira sanatçıların yurda dönmesi istendikten bir süre sonra "vatandaşlık yasasında" önemli değişiklikler yapılıyordu.

Bu değişiklikler arasında en dikkat çekicisi " Türkiye Cumhuriyeti'nin iktisadi ve mali gü-

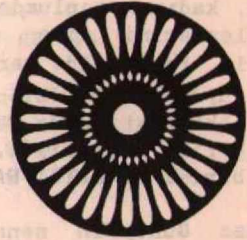
venliği aleyhinde faaliyette bulunmak" ifadesidir.

Bu değişikliğin hemen arkasından Hürriyet gazetesinin "savaş çağrıları", Bonn ve Köln Başkonso - losluğunun demecileri konuyu daha da aydınlatıyordu.

Onlar, açlık grevleri ve benzeri eylemlerle Türkiye gerçeğini kamuoyuna duyurmaya çalışan demokratik kuruluşları hedef gösteriyordu.

Arkasından Askeri Yönetim eski TÖB-DER başkanı öğretmen G.Gazi-oğlunu ve TİP genel başkanı B. Boran'ı vatandaşlıktan atarken, büyük çoğunluğunu DİSK yöneticilerinin oluşturduğu 45 kişiye " yurda dön " emri veriliyordu. Dönmezlerse vatandaşlıktan atılmakla tehdit ediliyorlardı.

Bu davranışlar bize, durmadan ülkeye " demokrasiyi " getirmek istediğini beyan eden askerlerin MHP'nin " ya susturacağız ya da kan kusturacağız " parolasını benimseyip benimsemediğini düşünmüyor mu? Ne dersiniz?

OKURLARDAN

Değerli okuyucular,

Çıkış duyurumuzu dağıttıktan sonra bize "çalışmalarımızda başarılar dileyen" bir mektup aldık. F. Demir adlı bir arkadaştan. Mektup samimi ve içtendi. Altına bir de şiir yazmıştı. Yayınlamamızı istiyordu. Yeni şiirler göndereceğini bildiriyordu.

Evet, neden diğer okuyucularımız da, dergimize şiirlerini, yazılarını, başlarından geçenleri, dertlerini, sevinçlerini, karikatürlerini, beğendikleri fotoğrafları göndermesinler ? Neden biz onları yayınlamıyalım.

Tüm dostlara sesleniyoruz. Yazın bize.. Sizin seslerinizi duymak isteyenlere ve istemiyenlere duyuralım. Bu sayfayı sizlere ayırıyoruz. F. Demir ve A. Oksay' ın şiirleri ile de merhaba diyoruz.

BİZLERİZ

Biziz hayatı yaratan
Biziz gece gündüz çalışan
Biziz toprağı eleyip, taşını atan
Ve biziz sömürenleri ayakta tutan.

Köylü tarlada, işçi fabrikada
Ve biziz sömürülen orada burada
Hep durmak mı amacımız
Elbette ki hayır, bin kere hayır.

Beklediğimiz gün pek yakın
Onlar ki utanmazlar -
Onlardır bizi kapitalizme satan
Şimdi baksınlar onlar
Kim satılacak, kim ayakta asılacak.

F. Demir

Boynunda zincir,
Blinde kelepçe,
Saklarsın sırrını.
Bittişsin yeminini,
Sıksalar beynine kurşunu.
Sen biliyorsun peşinde,
Milyonlar var sen gitsen de
Sürdüreceğ hürriyet kavgası.

A. Oksay

OKURLARA

•Dergimizin masrafı 2 DM dir. Abone masrafı ise bir yıllık 33 DM, 6 aylık 16 DM olacak. Bizlerin arkasında ne ticarî kurumlar, ne de örgütler var. Anlayışla karşılıyacağınızı umarız.

•Dergimizde yayınlanan imzalı yazıların sorumluluğu imza sahiplerine aittir. Bize imzalı yazılarla ilgili gelen eleştiriler imza sahiplerine ulaştırılacaktır.

•Yabanel'i okumasını istediğiniz akraba ve dostlarınızın adreslerini bize postalarsanız onlarla irtibata geçeriz. Almanya, Hollanda, Belçika, İsveç, İsviçre ve Fransa'da veya başka bir ülkede de olabilir.

Kara Kuvvet

Asırlar vardır ki, bu memleketin,
En sade, en temiz gönüllerine,
Göklerin ezeli nuru yerine,
Zulmeti sınıyor kara kuvvetin.

Asırlardanberi bu kara kuvvet,
Bir yara ki ruhumuzda kanıyor,
Susuz bir kurt gibi homurdanıyor,
Bir nura koşarsa eğer memleket.

Bu kara kuvvetin kara elleri,
Böyle sarılırken boğazımıza,
Gönüllerimizde biz bu hırsıza,
Hâlâ veriyoruz en kutsi yeri.

Nankördür imanlı gönüller bütün,
Şükranla secdeye varmassa eğer,
Gençliğin nurunu çalan bu eller,
Hırsız eli gibi kesildiği gün!

1919

NAZIM HİKMET